

Övergripande lägesbild

- **Region Gotland:** 187 bekräftade fall (13/7), en person vårdas på IVA. Totalt sex avlidna. Smittspårning pågår. **Samtliga förvaltningar rapporterar liten till måttlig påverkan.** Avsaknad av långsiktiga lösningar/lev av skyddsutrustning inom kommunala verksamheter samt inom landstingsdelen. Materialläget är för närvarande gott. **Vid tillsyn ses tendenser till ett mer avslappnat beteende från allmänheten gällande restriktioner. Många orosamtal samt inlägg i sociala medier från allmänheten om trängsel vid serveringsställen. Flera familjer har rest till Gotland med pågående symptom. Kryssningsfartyg med svenska resenärer anlöper från och med v. 28 med halverat passagerarantal (ca 1200 per resa), 13 anlöp bokade hittills.**
- **Gotlandshem AB** har hittills inte sett några tendenser till att privatpersoner har problem med hyresinbetalningarna.
- **Destination Gotland** rapporterar om ett ökat resande under v. 29 jämfört med tidigare i år.
- Enl **Arbetsförmedlingens** statistik är 274 personer varslade på Gotland (13/7) sedan mars månad. Ungdomsarbetslösheten är dubblrad jämfört med föregående år. **Arbetsförmedlingen kommer att nyrekrytera 20 tjänster på Gotland.**
- Enligt **Tillväxtverket** omfattas 1746 personer av korttidsarbete (1728 vecka 28).
- **Polisen** ser en ökande mängd ärenden gällande våld i nära relationer. Viss oro över v.29 och tillresande unga vuxna som vill roa sig under den sk "Stockholmsveckan". Det är även brist på häktesplatser. Det förekommer en del ungdomsfester där avstånd inte hålls.
- **Röda Korset** rapporterar om trängsel i sina lokaler. **Trafikverket** har satt upp informationsskyltar vid bl.a. Fåröfärjorna om att stanna kvar i bilen vid överresa. **Visby centrum** rapporterar att butiker ber om hjälp att kommunicera till allmänhet om att hålla avstånd och att inte alla ska gå in i butikerna samtidigt (speciellt familjer).
- I arbetet med efterlevnadsuppdraget framkommer problem med trängsel i bl.a. innerstaden, vissa bussturer, serveringar och matbutiker. Verksamheter får svårare att ta sitt ansvar om allmänheten inte följer rekommendationer. Vid bl.a. campingar och museer bedöms efterlevnaden fungera bättre.

Planerade och vidtagna åtgärder inom områden/sektorer

Vidtagna åtgärder:

- Från och med 1 juli öppnades PCR-provtagning för alla som vistas på Gotland och har symptom på covid-19 (även besökare). Region Gotland bedömer att de har förmåga att kapacitetsmässigt klara all testning. Planering av kommunikation inför start av serologisk provtagning som förväntas komma igång tidigast i mitten av augusti.
- Länsstyrelsen har långsiktig beredskap för att kunna hantera parallella händelser samt tagit fram stabsplanering för hela 2020.
- Länsstyrelsen har lagt upp information på hemsidan om att semestra coronasäkert.
- Länsstyrelsen och Region Gotland har satt upp skyltar på bl.a. bad- och lekplatser samt välbesökta naturreservat.
- Länsstyrelsen samlar in information via samverkanskonferenser, enkäter och allmänhetens synpunkter och sammanställer därefter en bedömning av efterlevnad.
- Landshövdingens och regionstyrelsens ordförande har sänt ut brev till butiker om att ta ansvar för att minska smittspridningen med anledning av signaler om ökad trängsel i butiker.

Planerade åtgärder:

- Länsstyrelsen har påbörjat arbete med uppdrag om att ta fram plan för eventuellt ny utbrott.

Samverkansbehov – nationell/regional/region/kommunal inkl kommunikation

- Stort behov av samverkan på kommunal/regional/länsnivå för att bedöma påverkan samt införa åtgärder (näringsliv, myndigheter, föreningslivet, samhällsviktig verksamhet, frivilliga organisationer och Svenska kyrkan).
- Fortsatt behov av samverkan mellan Region Gotland och Länsstyrelsen gällande gemensam kommunikation.
- Behov av enhetliga riktlinjer för alla persontransporter (flyg, färja, buss och tåg) för att tydliggöra hur enskilda operatörer ska agera för att riktlinjerna ska kunna efterföljas gällande fysisk distansering.
- Behov av samverkan gällande kommunikation till barnfamiljer vid besök i butiker mm.

Kommunavvikelser – behov, planerade och vidtagna åtgärder

- På längre sikt finns risk för brist på skyddsutrustning och hygienartiklar.
- Mer än var fjärde gotlänning har en sjukdom som ökar risken för svåra symptom vid Covid19, vilket kan förklaras av en hög andel äldre i befolkningen.
- Fortsatt stort intresse och bevakning från lokal media.
- Många samhällsviktiga verksamheter efterfrågar antikropps-provtagningar (serologisk testning).

Samlad bedömning Ny information gråmarkerad

Liv och hälsa

Fysisk och psykisk hälsa hos dem som drabbas direkt eller indirekt av en händelse. Omfattar alla människor som har Sverige som hemvist eller uppehåller sig i Sverige eller är svenska medborgare och uppehåller sig utomlands. Människor i andra länder som inte är svenska medborgare eller som inte har Sverige som hemvist omfattas i vissa fall.

Hälso- och sjukvårdens samtliga förvaltningar rapporterar liten till måttlig påverkan. Semesteruttag inom många verksamheter. **Polisen rapporterar om en ökande mängd ärenden gällande våld i nära relationer**, viss oro över v.29 och tillresande unga vuxna som vill roa sig under den traditionella "Stockholmsveckan" samt brist på häktesplatser.

Ökad belastning på sjukvården förväntas. Mer än var fjärde gotlänning tillhör någon riskgrupp vilket ökar risken för svåra symptom vid Covid19, detta kan förklaras av en hög andel äldre i befolkningen. Personalläget är ansträngt inom hemtjänst och särskilda boenden. Region Gotland bedömer att det finns en risk för ökad ohälsa, ökad alkoholkonsumtion och våld i nära relationer

Röda Korset rapporterar trängsel i lokaler samt behov av förtydligande till utländska medborgare om skillnaden mellan rekommendation och lag. **Pensionärsförbundet** rapporterar om ökat antal utomhusaktiviteter då inställda sammankomster saknas av många då det för många äldre är en stor del av det sociala livet.

Butiker rapporterar om att hela barnfamiljer går in i affärer samt att föräldrar tenderar att "släppa efter lite" och att barnen då springer omkring i affären och bland andra människor. Signaler och klagomål om trängsel i butiker och på serveringsställen mm. En del butiker försöker flytta ut delar av sin verksamhet för att minska trängsel.

Risk för trängsel vid vissa bussturer i kollektivtrafiken, detta trots att samtliga resurser (bussar och chaufförer) används. Region Gotland meddelar att de inte har fler resurser att sätta in.

Samhällets funktionalitet

Funktionalitet och kontinuitet i det som direkt eller indirekt starkt påverkar samhällsviktigt verksamhet och därmed får konsekvenser för människor, företag och andra organisationer

Svenska kyrkan rapporterar att det finns risk för sårbarhet inom begravningsverksamhet, bl.a. kopplat till personal- och kapacitetsbrist. I dagsläget finns förvaringsplatser tillgängliga.

För närvarande ingen påverkan på Gotlands räddningstjänst.

Grundläggande värden

(demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter)
Människors tilltro till demokratin och rättsstaten samt förtroende för samhällets institutioner och det politiska beslutsfattandet, ledningsförmåga på olika nivåer, avsaknad av korruption och rättsövergrepp

Bedömningen är att grundläggande värden inte är påverkade.
Domstolsförhandlingar är opåverkade.

Miljö och ekonomiska värden

Miljön i form av mark, vatten och fysisk miljö, biologisk mångfald, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt annat kulturarv i form av fast och lös egendom. Ekonomiska värden i form av privat och offentlig lös och fast egendom samt värdet av produktion av varor och tjänster.

Betydande påverkan avseende ekonomiska värden för näringslivet, främst för besöksnäringen. I och med reselättnader kan den negativa trenden delvis vändas. Ca 1/3 av de gotländska företagen är relaterat till besöksnäringen. Stor oro från idrottsföreningar för ekonomin pga. många inställda aktiviteter. Destination Gotland uppger ett ökat resande v 29 jämfört med tidigare i år. Media rapporterar att under juli och augusti är resandet 70-75 % mot samma period föregående år.

Antal varsel har ökat jämfört med samma period 2019. På Gotland är totalt 274 personer varslade fram till v. 28 och 1746 personer omfattas av korttidsarbete (1728 vecka 28). Ungdomsarbetslösheten har ökat. Många sommarjobb för ungdomar försvinner i och med nedgång i restaurang – och hotellbranschen samt besöksnäringen. Länet har många småföretag som inte ingår i Arbetsförmedlingens statistik över varsel, eftersom de har färre än fem anställda. Ca 50% av Gotlands 9 500 företag är enskilda firmor och omfattas inte av regeringens stöd för korttidsarbete. Förväntat stor ökning i besökarantal i och med lättnader i reserestriktioner.

Förtroende

Bedömningen är att förtroendet inte har påverkats avseende ledning, styrning och vidtagna åtgärder. Fortsatt viktigt med en samsyn i länet för att minska desinformation och polarisering samt minska risken för ökad smittspridning i och med att fler kommer vistas på Gotland.

Lägesbild storskalig testning

Gotlands län, 200714

Fråga	Bedömning
1. Förmåga att kapacitetsmässigt klara all testning.	Region Gotland startade utökad PCR-testning den 16 juni. Kapaciteten bygger på estimerade behov hos de olika prioriteringsgrupperna. Kapacitet finns för tillresande men behovet är svårbedömt då det är svårt att veta hur många besökare/turister som kommer att vara i behov av testning. Informationen kommer att ske i huvudsak via media samt annonser. Särskild information för turister och besökare distribueras via hemsida och i bilaga i gratistidning med målgrupp tillresande. Region Gotland har i nuläget resurser för att klara all testning för att klara provtagning för folkbokförda och för tillresta som uppvisar covid-19 symptom vad gäller PCR-test.
2. Identifierade hinder i genomförandet.	Vad gäller bokning av tester har Region Gotland valt att gå samma väg som Region Stockholm och Region Sörmland där man använder sig av ett externt bolag och tjänsten 1177. Utmaningen med 1177 har varit/är det hårda tryck som tjänsten har (i Stockholm) när det gäller bokning av provtagning, trots att Region Gotland valt att endast komma igång med PCR-provtagning. Region Gotland ser redan nu en utmaning hur de serologiska provtagningarna ska kunna genomföras utan ett omfattande tryck på 1177-tjänsten.
3. Samverkansbehov	Samverkan (möten och annan dialog) har ägt rum mellan parterna sedan mitten av april. Länsstyrelsen utsåg i anslutning till detta en arbetsgrupp som kontinuerligt följt utvecklingen. Uppdraget att bistå Regionerna kom från Regeringskansliet i början av juni. Samverkan har varit god utifrån förutsättningarna – vilket båda parter lyfter fram. Dialogen har kretsat kring både strategiska ställningstaganden och praktiskt utförande. Under sommaren har länsstyrelsen utsett kontaktpersoner som Regionerna kan ta kontakt med för ytterligare dialog och/eller be om stöd från om det uppstår sådana behov.

Samlad bedömning – Efterlevnadsuppdraget – 200713

Bedömningen är baserad på 9 rapporter, en ISF, en samverkanskonferens samt 5 synpunkter från allmänhet. Rapporterna kommer från Region Gotland, myndigheter, branschorganisationer samt företag (främst inom besöksnäringen).

Efterlevnad kommuner och andra rapporterande aktörer	Fråga 1. Samlad bedömning	Majoriteten av rapporterande aktörer anger en relativt hög efterlevnad när det gäller information respektive möjligheter till handhygien. Hög till medelgod efterlevnad när det gäller att hålla avstånd respektive att 70+ ska undvika platser där många samlas. Emellertid rapporterar polisen om ungdomsfester där man inte håller avstånd. Flera aktörer bedömer att allmänheten har ett mer avslappnat beteende gällande rekommendationerna när sommarledigheter inleds. Enligt Region Gotland har de flesta restauranger och caféer fått information men efterlevnaden varierar. Klagomål från allmänheten om trängsel på serveringsställen ökar och upplevelsen att det är trångt på flera platser har inkommit. Exempelvis perioder av trängsel i Visby innerstad, på vissa bussturer, på serveringar och i matbutiker.
	Fråga 2. Generella iakttagelser i samband med tillsynsbesök, observationer eller vid andra besök	Ökning av verksamheter som får svårare att ta sitt ansvar på grund av att allmänheten inte följer rekommendationer. Framförallt de verksamheter som serverar alkohol. Under soliga dagar och kvällar ökar trycket för serveringarna och därmed även risken för trängsel. Polisen med flera bedömer att företag sköter sig i de flesta fall men att allmänheten inte riktigt lever upp till önskad efterlevnad. Extra viktigt att fortsätta med information så att allmänheten förstår att faran inte är över. Länsstyrelsens bedömning är att i vissa verksamheter verkar efterlevnaden fungera bättre, exempelvis camping, museer, idrottsevenemang och så här långt rapporterar livräddarna på Tofta strand att badgäster håller bra avstånd.
	Fråga 3. Vidtagna åtgärder	Samtliga rapporterande aktörer har vidtagit flera åtgärder för att minska smittspridning, exempelvis att erbjuda handsprit, reducera antalet platser/bord/säten och avståndsmarkeringar vid kassor/entréer. Därutöver kan följande åtgärder nämnas: resevärdar ombord på Destination Gotlands färjor, guide i 80 000 exemplar till alla hushåll på Gotland (Region Gotland), skyltar om att hålla avstånd på badstränder, lekplatser och grillplatser (Region Gotland), skyltar om att hålla avstånd i naturreservat (Länsstyrelsen) och info om nya tillfälliga smittskyddslagen för serveringsställen (Länsstyrelsens webb). I samband med samtliga livsmedelskontroller den senaste veckan har frågan om trängsel tagits upp. Landshövdingen och regionstyrelsens ordförande har sänt ut brev till butiker om att ta ansvar för att minska smittspridningen med anledning av signaler om ökad trängsel i butiker. Länsstyrelsen planerar för ett nytt kommunikativt budskap.
	Fråga 4. Behov av åtgärder	Även denna vecka efterlyser flera aktörer åtgärder som motiverar till ökad efterlevnad av rekommendationerna, och åtgärder som stimulerar till uthållighet över tid. Verksamhetsutövare ber om hjälp med att kommunicera budskapet att endast en person ur familjen/sällskapet (där det är möjligt) går in i butiken för att minska trängseln. Vissa verksamheter behöver ändra i möbleringen och glesa ut antalet sittplatser. Polisen uttrycker en oro inför v.29 då det traditionellt kommer många unga vuxna till Gotland för att delta på "Stockholmsveckan".
Efterlevnad lokal & regional kollektivtrafik	Fråga 1. Samlad bedömning	Resandet ökar till och på Gotland och därmed ökar trycket på att aktörerna upprätthåller åtgärder för att resenärer ska hålla avstånd. Kollektivtrafikens samtliga resurser (busschaufför och bussar) används i dagsläget. Trängsel och överbeläggning på vissa turer förekommer.
	Fråga 2 & 3. Beläggningsgrad (aktuell och tidigare år)	Båt: Enligt media är aktuellt bokningsläge ca 70-75% för juli och augusti jämfört med motsvarande period 2019. Flyg: Lägre kapacitet än föregående år pga. färre flyglinjer och mindre plan. Ingen aktuell info om bokningsläget eller beläggning per plan. Kollektivtrafik: Samtliga resurser är i produktion. Ingen ytterligare efterfrågan kommer att kunna hanteras. Möjlig reduktion har redan genomförts. För att undvika trängsel helt skulle resurserna behöva ökas med en faktor 4. Detta är inte möjligt, då varken bussar eller chaufförer finns att tillgå inom regionen.
	Fråga 3 och 4. Åtgärder (vidtagna & behov)	Vidtagna: Båt: Destination Gotland bokar max ca 2/3 av platserna ombord, resevärdar ombord, ändrade rutiner vid på- och avstigning, utbildning för anställda, ökade möjligheter till handhygien, utskick av Region Gotlands "coronaguide" till resenärer m.m.. Flyg: utökad städning ombord, munskydd för passagerare. Kollektivtrafik: stängda framdörrar, handsprit till förare, spärrade säten närmast föraren, info ombord och vid hållplatser samt på Region Gotlands webb. Trafikverket har satt upp information på färjorna till/från Fårö om att man ska stanna i bilen under överfart. Behov: Destination Gotland önskar antikroppstester för sin personal. Viktigt att se över skyltar med information i hamn inför kommande kryssningstrafik som startade i helgen.